

**INFORME SOBRE EL SERVEI DE
PREVENCIÓ DE RISCOS LABORALS
DEL DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT
Propostes de millora**

Federació d'Educació de CCOO

CCOO hem elaborat aquest informe a partir de l'anàlisi d'alguns documents lliurats pel Servei de Prevenció de Riscos Laborals (SPRL) del Departament d'Ensenyament, de Funció Pública i de l'Àrea Pública de Comissions Obreres Nacional de Catalunya. Els documents són els següents:

- Memòria d'activitats del SPRL del 2015 facilitada a la Comissió Paritària de Prevenció de Riscos Laborals (d'ara endavant CPPRL) del 7/10/16.
- Informe de l'auditoria del 2014
- Estat de la situació dels Requisits auditats (2017)
- Informes d'accidentalitat laboral del 2014 i 2015.
- Informe de sinistralitat de Funció Pública del 2015.
- Dades estadístiques del Protocol d'Assetjament Psicològic en l'àmbit laboral del 2015 i 2016.
- Informe de balanç de 20 anys de PRL a la Generalitat de Catalunya 1996-2016 i propostes de futur de CCOO.

1. Estructura del SPRL de Departament

El SPRL del Departament d'Ensenyament queda regulat pel Decret 183/2000, de 29 de maig, de regulació del SPRL del Departament d'Ensenyament. El SPRL del Departament té una plantilla de 42 treballadors/es (més de la meitat és personal interí) per atendre a 79.787 docents.

En el quadre següent es reflecteix la distribució de personal i centres per territoris:

Serveis Territorials	Docents	PAS	Total	Nombre centres
Baix Llobregat	9.005	917	9.922	271
Barcelona - Comarques	8.833	985	9.818	272
Catalunya Central	6.400	616	7.016	268
Girona	10.189	958	11.147	361
Lleida	5.872	606	6.478	296
Maresme – V Oriental	9.441	703	10.144	298
Tarragona	8.005	883	8.888	280
Terres de l'Ebre	2.761	235	2.996	114
Vallès Occidental	9.824	1026	10.850	278
Consorci d'Educació	9.256	978	10.234	298
Serveis Centrals	201	616	817	1
Total	79.787	8.523	88.310	2.737

2. Avaluacions de riscos laborals

Des de CCOO considerem que les mesures proposades en la planificació de l'activitat preventiva acostumen a ser genèriques i en general no es fa un seguiment d'aquestes.

Malgrat existir l'obligació legal de fer-ho, no s'han avaluat tots els centres de treball.

3. Actuacions desenvolupades des de les disciplines de seguretat en el treball, higiene industrial i ergonomia i psicologia aplicada

3.1. Seguretat en el treball

La coordinació d'activitats empresarials (Reial decret 171/2004, de 30 de gener, pel qual es desenvolupa l'article 24 de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de PRL).

L'objectiu de la coordinació, és informar sobre les disposicions mínimes que els diferents empresaris que coincideixen en un mateix espai de treball han de posar en pràctica per tal de prevenir els riscos laborals derivats de la concurrència (quan en un mateix centre de treball hi ha treballadors de diferents empreses i/o treballadors autònoms) d'activitats empresarials.

La coordinació s'ha de centrar en l'anàlisi dels riscos derivats de la concurrència empresarial, i no en unes exigències documentals. CCOO considerem que el Departament no pot basar la coordinació en la recopilació de documents per acreditar que les empreses concurrents compleixen amb la normativa de PRL. És bàsic que vagi acompanyada d'unes adequades mesures de coordinació.

Per tant, CCOO insistim que el Departament ha de fer molta més formació als equips directius i als coordinadors de riscos laborals en el procediment a seguir per la realització de la coordinació d'activitats empresarials.

3.2. Psicologia i Ergonomia

3.2.1. PSQCAT-21

Mètode d'avaluació de riscos psicosocials propi de l'autoritat laboral basat en l'actuació en origen, el coneixement científic i en la participació. Aquesta metodologia la utilitzen tots els departaments de la Generalitat menys el Departament d'Ensenyament que aplica el FPSICO (versió no actualitzada on-line). Aquest, és un mètode propi del Instituto Nacional de Seguridad e Higiene en el Trabajo, el qual no reflecteix la problemàtica psicosocial, ni dóna solucions als centres de treball. Els resultats amb aquest mètode són molt similars i els factors de risc que acostumem a estar més en la zona insatisfactòria o al límit de la intermèdia són: càrrega mental i autonomia personal.

3.2.2. Protocol per a la prevenció, la detecció, l'actuació i la resolució de situacions d'assetjament psicològic laboral i altres discriminacions a la feina

Destacar que en la investigació de l'assetjament laboral realitzada per la Comissió d'investigació, els delegats i delegades de prevenció (DDPP) no hi podem participar. Per això CCOO no vam voler signar l'actual Protocol d'Assetjament. No s'ha de confondre el dret a la informació amb el de la participació dels i les DDPP.

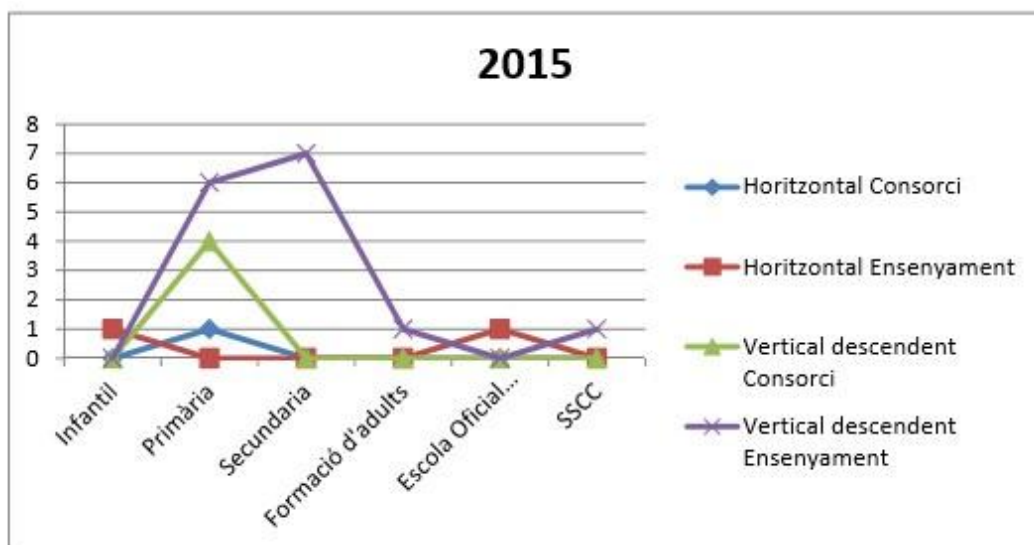
La Comissió d'investigació deixa de ser objectiva quan no es permet la participació dels i les DDPP. Funció Pública ho justifica dient que aquesta Comissió és tècnica i està formada, entre d'altres, per tècnics dels SPRL especialistes en ergonomia i psicologia aplicada. Si la participació es limita a una qüestió de formació tècnica, a CCOO tenim alguns i algunes DDPP que també som tècnics i tècniques especialistes en aquesta disciplina.

CCOO considerem que la presència dels i les DDPP en la Comissió d'Investigació podria incomodar a l'Administració, quan el nostre objectiu es protegir i vetllar pels drets dels i les treballadores.

- Assetjament laboral. Departament d'Ensenyament 2015

Activació i finalització de 22 casos del protocol d'assetjament laboral. Dels quals 9 no s'han admès a tràmit. Dels 13 que s'han admès, només en un cas hi va haver indicis d'assetjament per part de Funció Pública, però la resolució de la secretaria general del Departament d'Ensenyament va ser obrir una informació reservada per després resoldre dient que no hi va haver assetjament.

Tipologia dels assetjaments: La gran majoria és descendent vertical. Del consorci, de 5 casos, 4 és descendent vertical i un horitzontal i del Departament, de 17 casos 15 són descendent vertical i 2 horitzontal.

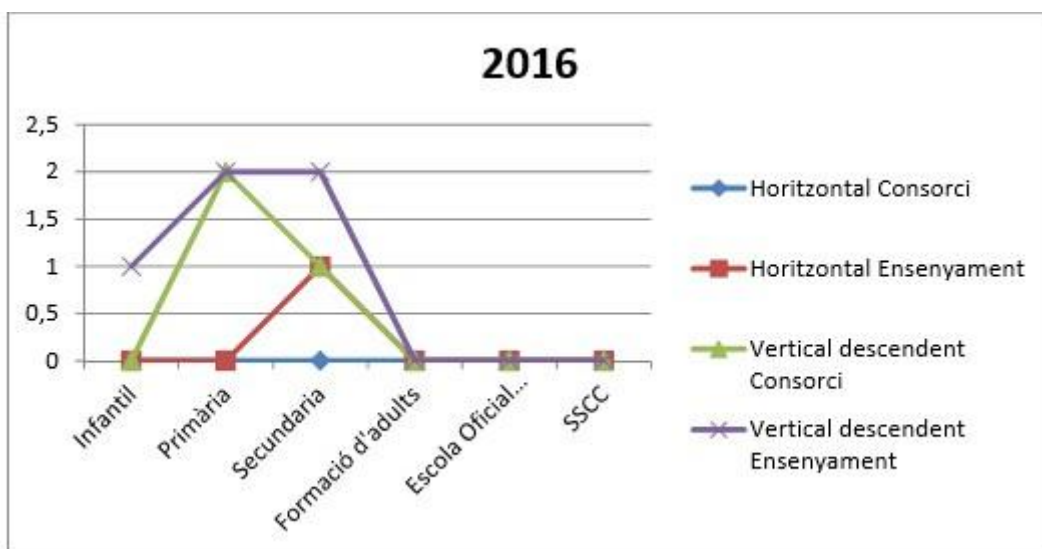

- **Assetjament laboral. Departament d'Ensenyament 2016**

Han arribat a la Direcció General de Funció Pública (d'ara endavant, DGFP) un total de 23 casos.

En els primers mesos del 2016 han arribat a la DGFP un total de 9 casos: 3 de centres del Consorci de Barcelona i 6 de centres del Departament d'ensenyament. Dels 9 casos, 4 no han estat admesos a tràmit. Dels 5 casos admesos a tràmit, en 2 hi ha hagut indicis d'assetjament per part de Funció Pública i la Secretària General del Departament d'Ensenyament va resoldre amb l'obertura dels respectius expedients disciplinaris a les persones assetjadores.

La tipologia de l'assetjament és vertical descendent en els 3 casos del Consorci i en 5 en els 6 casos del Departament d'Ensenyament.

Durant els anys 2015 i 2016 (primers mesos), hi han hagut 45 sol·licituds d'assetjament laboral per un departament format per 79.787 docents. Hi ha molt poques sol·licituds per un departament amb un volum tan gran de treballadors i treballadores. L'objectivitat dels resultats estadístics, demostren que aquest protocol no té validesa ni fiabilitat

CCOO considerem que el protocol ha d'anar més enllà d'un imperatiu legal i un tràmit burocràtic, instem al Departament a què analitzi què està passant i arribi a unes conclusions.

4. Actuacions relacionades amb la gestió, la divulgació i la formació de la prevenció de Riscos Laborals

Manca divulgació de la prevenció de riscos laborals de tot el què s'està fent i el què hi ha, cal anar més enllà de publicar-ho a la intranet i al portal de centres.

CCOO considerem que el Departament ha d'incidir molt més en la divulgació i formació dels nous protocols. Posant especial èmfasi en el protocol d'assetjament laboral, ja que la gran majoria dels i les docents el desconeix i en alguns dels casos que en són coneixedors, tenen por a activar-lo per les repercussions que puguin tenir.

Un dels objectius de CCOO, és donar a conèixer aquest protocol al conjunt dels docents mitjançant la nostra acció sindical en els centres educatius.

Des de CCOO considerem que tots els càrrecs de comandament i els coordinadors de riscos laborals dels centres educatius haurien de tenir el curs bàsic de formació en PRL (30 hores),

Totes les direccions i les i els coordinadors de riscos laborals, haurien de tenir formació en Coordinació d'activitats empresarials.

El conjunt de treballadors/es hauria de tenir informació i formació sobre els riscos del seu lloc de treball.

5. Plans d'emergència, simulacres i plans d'autoprotecció

Els Plans d'emergència implantats corresponen al 98,65%. Cal el 100%, ja que és obligatori per llei (art. 20 de la LPRL 31/1995).

Els Simulacres d'evacuació realitzats són el 76,95% i els simulacres de confinament realitzats són el 5,08%. Han de ser el 100%.

Territoris	Nombre de Centres	Plans d'Emergència elaborats al 2015		Plans d'Emergència implantats fins 31/12/2015	
Baix Llobregat	271	16	5,90%	262	96,68%
Barcelona Comarques	272	0	0,00%	263	96,69%
Catalunya Central	268	6	2,24%	260	97,01%
Girona	361	3	0,83%	361	100,00%
Lleida	296	1	0,34%	295	99,66%
Maresme - Vallès Oriental	298	0	0,00%	294	98,66%
Tarragona	280	9	3,21%	278	99,29%
Terres de l'Ebre	114	1	0,88%	114	100,00%
Vallès Occidental	278	22	7,91%	276	99,28%
Consorci d'Educació de Barcelona	298	0	0,00%	296	99,33%
Serveis Centrals	1	0	0,00%	1	100,00%
Total	2.737	58	2,12%	2.700	98,65%

Territoris	Nombre de Centres	Simulacres d'evacuació realitzats el 2015		Simulacres de confinament realitzats el 2015	
Baix Llobregat	271	171	63,10%	24	8,86%
Barcelona Comarques	272	226	83,09%	5	1,84%
Catalunya Central	268	181	67,54%	12	4,48%
Girona	361	300	83,10%	8	2,22%
Lleida	296	241	81,42%	10	3,38%
Maresme - Vallès Oriental	298	185	62,08%	5	1,68%
Tarragona	280	253	90,36%	50	17,86%
Terres de l'Ebre	114	101	88,60%	0	0,00%
Vallès Occidental	278	194	69,78%	16	5,76%
Consorci d'Educació de Barcelona	298	253	84,90%	9	3,02%
Serveis Centrals	1	1	100,00%	0	0,00%
Total	2.737	2.106	76,95%	139	5,08%

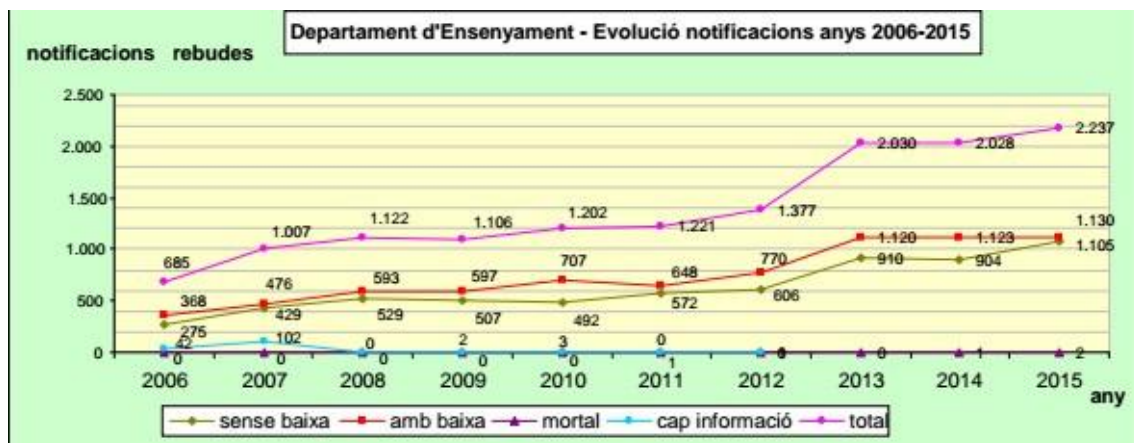
6. Accidentalitat 2015

En l'any 2015, els docents han patit 1820 accidents. Tal com indiquen els informes del Departament d'Ensenyament, des de l'any 2008 fins al 2015, s'evidencia un augment constant de la sinistralitat laboral. Destacant un fort increment en l'any 2013, on es van produir 1579 accidents respecte els 948 produïts en el 2012. Aquest augment és per culpa de l'aprovació del Decret 56/2012, de 29 de maig, sobre jornada i horaris de treball del personal funcionari al servei de l'Administració de la Generalitat, en compliment del previst a la disposició addicional vuitena de la Llei 5/2012, de 20 de març de mesures fiscals, financeres i administratives.

L'índex d'incidència de sinistralitat amb baixa en jornada laboral ha patit un fort increment en els últims anys. De l'any 2008 al 2014, en l'àmbit educatiu hi ha hagut una variació del 232,88% i en l'àmbit sanitari la variació ha estat del 166,51%.

En l'informe de sinistralitat de Funció Pública del 2015, es recull que el 15% dels accidents de treball que es van produir a l'Administració de la Generalitat no tenien feta l'avaluació de riscos.

En el 2015, hi ha un increment en el nombre absolut de notificacions d'accidents. La pujada ha estat en accidents sense baixa. Els accidents amb baixa pràcticament s'han mantingut (1096 l'any 2014 respecte 1130 de l'any 2015) però els accidents sense baixa s'han vist incrementats (879 l'any 2014 respecte 1105 de l'any 2015).

Taula 1. Notificacions rebudes l'any 2015

	Docent	PAS	TOTAL	Percentatge
Amb baixa	941	189	1.130	50,51%
Sense baixa	877	228	1.105	49,40%
Mortal	2	0	2	0,09%
Total	1.820	417	2.237	

Existeixen tres territoris que continuen essent els que tenen valors més elevats: els Serveis Territorials de Barcelona Comarques, el Consorci d'Educació de Barcelona i els Serveis Territorials del Vallès Occidental.

Bona part del personal accidentat és femení, representant el 81,40% del total de les notificacions rebudes, això s'explica perquè el 75,32% de la plantilla són dones.

A l'interval d'edat de 46-55 anys és on es concentra el nombre més gran d'accidents amb un 31,98%.

El 28,21% de les notificacions d'accidents ho són per l'existència d'un accident "in itinere".

Davant d'aquesta situació, l'escola d'Administració Pública es va limitar a oferir un curs virtual de PRL viaris.

Des de CCOO proposem portar a terme una estratègia conjunta de negociació amb Funció Pública de com disminuir l'alta sinistralitat en els accidents in itinere i in misión mitjançant els plans de mobilitat.

7. Vigilància de la salut.

Aquesta es realitza mitjançant les actuacions del personal mèdic especialista en medicina del treball del Servei de Prevenció Propi (SPRLP) i un encàrrec de serveis amb un SPRLA (Servei de Prevenció de Riscos Aliè) regulat per l'Acord marc de SPRLA de l'Administració de la Generalitat de Catalunya. És a dir, el Departament com a SPRLP té externalitzada l'especialitat de Vigilància de la Salut.

Aquests exàmens de salut periòdics (2015) tenen molt poca acceptació pels docents. Es van oferir 10.020 exàmens i se'n van fer 4.091. És important que el Departament analitzi el perquè d'aquesta situació.

D'un pressupost de 183.347,80 euros per 88.310 treballadors/es (79.787 docents), les despeses amb exàmens de salut encarregats a un SPA i a especialistes han estat de 167.741,90 euros. El Departament inverteix 2'076 euros en PRL per cada treballador/a.

Davant d'aquesta situació cal un replantejament de la Vigilància de la salut. CCOO tenim una proposta al respecte: crear un SPRLP mancomunat per a tots els departaments de la Generalitat.

EXÀMENS DE SALUT PERIÒDICS REALITZATS 2015

SSTT	OFERTA	ACEPTATS	% A/O*	FETS	NO FETS	% F/A**	% F/O+
BLL	1.972	900	45,63%	703	197	78,11%	35,65%
BC	2.284	1.039	45,49%	817	222	78,63%	35,77%
CCE	319	220	68,96%	195	25	88,64%	61,13%
GIR	818	455	55,62%	389	66	85,49%	47,56%
LLE	-	-		-		-	
MVO	1.398	792	56,65%	690	102	87,12%	49,36%
TAR	1.222	584	47,79%	503	81	86,13%	41,16%
TEB	-	-		-		-	
VOC	1.005	431	43,08%	326	105	75,64%	32,44%
CEB	1.002	545	54,39%	468	77	85,87%	46,71%
TOTAL	10.020	4.966	49,58%	4.091	875	82,38%	40,83%

8. Adaptació o canvi del lloc de treball, article 25 de la llei de PRL

Que el Departament porti a terme una autèntica adaptació i/o canvi del lloc de treball per raó de salut, on els i les docents tinguin la possibilitat de fer tasques de suport a la docència en lloc de docència directa.

9. Auditoria al SPRL del Departament

L'auditoria del SPRL del Departament d'Ensenyament es va realitzar el 14/01/13 a 20 centres de tota Catalunya. La va realitzar la Direcció General de Relacions Laborals i Qualitat en el treball. La part social no vam tenir l'informe d'aquesta auditoria fins al 21/11/14.

Com a metodologia de referència per fer l'auditoria es va considerar els Criteris del Instituto Nacional de Seguridad e Higiene en el Trabajo. Aquests criteris s'estableixen en 45 grups de requisits legals, el compliment dels quals s'ha d'auditar. Els resultats d'aquests requisits es valoren com a: conforme, conforme amb desviacions, No conformitat menor, No conformitat major, No conformitat crítica.

Algunes de les No conformitats ja sortien en l'anterior auditoria.

Des de CCOO, destaquem les 19 No conformitats majors i les 2 No Conformitats Crítiques **de l'acompliment dels següents requisits (R):**

-Sobre l'avaluació de riscos (R1-R7):

No Conformitat Major: 3

No Conformitat Crítica: 1

-Sobre les mesures i activitats preventives (R8-R28):

No Conformitat Major: 10

No Conformitat Crítica: 1

-Sobre la planificació de les mesures i activitats preventives (R29-R33)

No Conformitat Major: 2

-Sobre l'organització de la prevenció (R34-R35):

No Conformitat Major: 4

La No conformitat major, és quan els incompliments es tracten de deficiències que generen riscos greus per a la seguretat i salut dels treballadors i treballadores i deficiències greus per incompliments legals que dificulten l'adopció de mesures preventives.

La No conformitat crítica és quan els incompliments es tracten de deficiències que generen riscos molt greus per a la seguretat i salut dels treballadors i treballadores i deficiències molt greus per incompliments legals que impossibiliten l'adopció de mesures preventives. No Conformitats majors identificades en auditories anteriors no eliminades amb l'adopció de les mesures correctores adequades.

Som conscients que el Departament ha fet i està fent correccions d'alguns d'aquests requisits. Ens ha facilitat la documentació que ho acredita. Des de CCOO volem mantenir amb el Departament una reunió específica sobre aquest tema.

9.1. Conclusions

Aquest **sistema de prevenció presenta deficiències que limiten la seva eficàcia** per prevenir, identificar, avaluar, corregir i controlar els riscos laborals. Malgrat existir un Pla de prevenció que vol implicar a totes les persones i unitats del Departament d'Ensenyament, en la PRL, aquesta implicació és insuficient a la pràctica, la qual cosa dificulta la implantació d'una veritable cultura de la prevenció i per tant **no s'està produint la necessària (i obligatòria per normativa) integració de la prevenció** en el sistema de gestió general del Departament ni en el conjunt de les seves activitats ni tampoc en els nivells jeràrquics.

Sobre l'adequació entre els procediments i mitjans requerits per realitzar les activitats preventives necessàries i els recursos de què disposa el Departament d'Ensenyament. La identificació de NO Conformitats, pot ser la manifestació de què els recursos no es gestionen o organitzen òptimament. Es deleguen feines als directors i coordinadors de riscos dels centres educatius, els quals no formen part de la

modalitat organitzativa i no estan capacitats per desenvolupar les activitats preventives que se'ls hi assignen.

D'altra banda les feines assumides pel SPP no es desenvolupen en la seva totalitat (avaluació de riscos tots centres, seguiment mesures Preventives, etc.) perquè els recursos són limitats.

10. Propostes CCOO basades en l'informe balanç

Fins ara hem parlat de les deficiències del SPRL del Departament, on s'evidencia el fracàs de l'actual model de prevenció, la precarietat dels recursos preventius tant humans com materials, la manca de planificació i recursos per dur a terme la prevenció.

Des de CCOO, fem un pas endavant, fent propostes que poden ajudar a adequar els mitjans requerits per realitzar les activitats preventives amb els recursos què disposa com a SPRLP. Tot amb la finalitat de què es pugui fer una autèntica integració de la PRL en el Departament d'Ensenyament.

Algunes de les actuacions per revertir aquesta situació:

- En l'àmbit de l'Administració de la Generalitat de Catalunya demanem la creació d'un Servei de prevenció propi i mancomunat, **amb totes les especialitats** i de forma orgànica, depenent de la Direcció General de la Funció Pública, i distribuirà el personal tècnic entre els diferents departaments i territoris amb uns criteris que tinguin relació amb el nombre de treballadors i centres de treball i la dispersió geogràfica. Hi hauria uns criteris a seguir homogenis per tots els departaments de la Generalitat.
- Un nou decret de serveis de prevenció a la Generalitat de Catalunya que substitueixi l'actual i que reculli els canvis normatius portats a terme en aquests darrers anys, i que esmenen les mancances, tant organitzatives com de coordinació i de distribució coherent i suficient del personal tècnic i territorial.
- Reduir la despesa en l'externalització de serveis, atenint-nos a una redistribució més òptima dels recursos humans i materials.
- Convocatòria d'un procés selectiu de consolidació de llocs de treball, ja que més del 50% de la plantilla dels serveis de prevenció són interins/es.
- Revisió del Pacte sobre Drets de Participació dels Empleats i Empleades Públics en l'Àmbit de l'Administració de la Generalitat de Catalunya.

CCOO creiem que és més fàcil delegar que assumir i considerem que la utilització dels recursos propis de l'empresa afavoreix la integració de la prevenció.

La prevenció de riscos és una inversió i no una despesa.